

Sygn. akt VIII U 857/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanych D. K., K. W., (...) spółka jawna w D.

o ustalenie płatnika składek i podstawę wymiaru składek

na skutek odwołań Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 lutego 2014 r. **nr** (...)

12 lutego 2014 r. **nr** (...)

12 lutego 2014 r. **nr** (...)

oddala odwołania.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt VIII U 857/14

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 12 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych D. K., K. W. i T. W., będących pracownikami Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., w związku z wykonywaniem przez nich pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej – umowy zlecenia zawartej z (...) spółka jawna z siedzibą w D..

W uzasadnieniach wyżej wymienionych decyzji oddział podniósł, że w toku postępowania kontrolnego ustalono, iż płatnik składek nie uwzględnił do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przychodu z tytułu umowy cywilnoprawnej łączącej zainteresowanych z płatnikiem (...) spółką jawną z siedzibą w D., uzyskanego w okresach

wskazanych w decyzjach. Zdaniem organu rentowego zainteresowani świadczycy w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz tego płatnika składek, z którymi pozostawali w stosunku pracy, tj. (...) Sp. z o.o., wobec czego po stronie tego właśnie płatnika istniał obowiązek opłacania składek od przychodu z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Od ww. decyzji odwołania złożył Zakład (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., jako płatnik składek domagając się ich zmiany i wyłączenia z podstawy wymiaru składek przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy zlecenia, zarzucając ww. decyzjom naruszenie przepisów ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015r., poz. 121), w tym art. 8 ust. 2a oraz naruszenie przepisów proceduralnych kodeksu postępowania administracyjnego. Zgłoszony przez odwołującego zarzut nieprawidłowego określenia przez organ rentowy wysokości podstawy wymiaru składek dla zainteresowanych został podtrzymany jedynie wobec zainteresowanej K. W., a w pozostałym zakresie, wskutek złożenia przez pełnomocnika pozwanego oświadczenia na rozprawie w dniu 17 marca 2015 roku o niekwestionowaniu podstawy wymiaru co do pozostałych zainteresowanych, odpadł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu ZUS szczegółowo wskazał ustalenia poczynione w trakcie postępowania wyjaśniającego, na których oparł wnioski zaskarżonej decyzji oraz odnosząc się do argumentacji odwołującej spółki zawartej w odwołaniu, powołując się przy tym na postanowienie SN z 14 stycznia 2010 roku o sygn. akt II UK 238/09.

Sąd Okręgowy w Gliwicach wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...) Spółkę jawną z siedzibą w D..

Sąd połączył sprawy zainicjowane w wyniku złożenia odwołań od wskazanych powyżej decyzji, tj. sprawy o sygn. akt: VIII U 857/14, VIII U 858/14 i VIII U 859/14 celem ich rozpoznania i rozstrzygnięcia pod wspólną sygn. akt VIII U 857/14.

Zainteresowani D. K. i K. W. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w dniu 24 października 2013r. zmienił nazwę na Zakład (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

Odwołujący i (...) Sp.j. zawarli w dniu 31 października 2005 roku umowę o świadczenie usług, której przedmiotem było:

- wykonywanie usług przemysłowych według wykazu jak w załączniku nr 3 do umowy,
- prace porządkowe w obiektach administracyjnych, łaźniach, umywalniach, szatniach, ubikacjach, głównych ciągach komunikacyjnych w halach produkcyjnych określone w załączniku nr 1 do umowy.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 usługi przemysłowe obejmowały prace spawalnicze, obróbkę mechaniczną, prace ślusarskie, obróbkę tokarską, prace montażowe, naprawcze, obróbkę cieplno – mechaniczną, prace transportowe, prace robotników magazynowych, suwnicowych i podsuwnicowych. Natomiast załącznik nr 1 zawierał wykaz prac porządkowych oraz czas i częstotliwość ich wykonywania.

Strony umowy określiły sposób rozliczenia za usługi w formie wynagrodzenia umownego według odpowiedniej stawki godzinowej (określone w 31 aneksach do umowy) zgodnie z załącznikiem nr 3 (za usługi przemysłowe), bądź według kwoty ryczałtowej (za prace porządkowe), wypłacanego w terminie 14 dni od wystawienia faktury. Rozliczenia miały następować za okresy miesięczne, na podstawie ilości godzin uwzględnionych w miesięcznym protokole dotyczącym wykonania prac (załącznik nr 2 do umowy) albo w oparciu o protokół wykonania prac porządkowych.

Prace będące przedmiotem umowy miały być wykonywane w obiekcie zleceniodawcy przy wykorzystaniu pomieszczeń socjalnych należących do zleceniodawcy. Nadto dozór techniczny Zakładu (...). z o.o. zobowiązany był do nadzorowania i odbioru technicznego oraz potwierdzenia wykonywanych prac. Zleceniodawca zobowiązał się również do przeprowadzenia wstępnego przeszkolenia teoretycznego i instruktażowo-stanowiskowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych oraz od dostosowania stanowisk pracy do wymogów bhp.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i mogła zostać rozwiązana z trzymiesięcznym terminem wypowiedzenia. Nadto wcześniejsze rozwiązanie umowy mogło nastąpić w przypadku rażącego łamania jej zasad przez jedną ze stron lub w przypadku porozumienia stron.

(...) Spółka Jawna w D. w ramach prowadzonej działalności zawierała terminowe umowy zlecenia z pracownikami (...) sp. z o.o., w tym z zainteresowanymi m.in. na wykonywanie usług produkcyjnych - na okres jednego miesiąca. Na odwrocie każdej z umów zlecenia zamieszczono rachunek za wykonanie prac zgodnie z umową. Umowy cywilnoprawne sporządzane były na piśmie i podpisywane dopiero po zakończeniu okresu rozliczeniowego – miesięcznego, po ustaleniu kwoty należnej za pracę wykonaną, stanowiącą iloczyn ustalonej stawki godzinowej i ilości przepracowanych w danym miesiącu godzin, w oparciu o ewidencję czasu pracy, prowadzoną przez odwołującego na podstawie kart zegarowych wydawanych pracownikom. Dane o przepracowanych ponad umowy o pracę godzinach przekazywano z biura ruchu zakładu (...) do spółki (...), a na tej podstawie wystawiano fakturę na odwołującego, powiększoną o marżę spółki (...). Wynagrodzenie naliczano dla wszystkich pracowników bez względu na formę wypłaty z tym, że pracownikom posiadającym konto bankowe wynagrodzenie przelewała firma (...), a pracownikom, którzy nie posiadali konta wypłacał wynagrodzenie w gotówce pracownik odwołującego. Rozliczeń dokonywano po zakończonym miesiącu pracy.

Spółka (...) s.j. zawierała następujące umowy terminowe – jednomiesięczne z zainteresowanymi :

- D. K. – 4 umowy w okresie od sierpnia do listopada 2010 r.
- T. W. – 6 umów w okresie: czerwca do listopada 2010r.
- K. W. - 9 umów w okresie od stycznia do września 2008 r.

Zainteresowani w powyższych okresach pozostawali w stosunkach pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., zajmując odpowiednio stanowiska: D. K. – wytaczarza, T. W. – ślusarza – szlifierza, K. W. – planisty.

W ramach zawartych umów zlecenia zainteresowani wykonywali te same czynności, na tych samych stanowiskach pracy i przy użyciu tych samych narzędzi co w ramach zawartych umów o pracę z (...) Sp. z o.o. w G., z tym że w ramach nadgodzin poza normatywnym czasem pracy. Kierownicy zakładów pracy decydowali o potrzebie wykonania dodatkowej pracy przez zainteresowanych bądź po zakończeniu pracy na rzecz odwołującego, bądź w wolne dni, a następnie pracę tę nadzorowali. Zainteresowani nie poznali osobiście żadnego pracownika z (...) Spółki jawnej w D..

W okresie od 25 czerwca 2013r. do 26 sierpnia 2013r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u odwołującego. Przedmiotem kontroli było ustalenie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest wyżej wymieniony organ rentowy, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń.

Powyżej omówiona kontrola została przeprowadzona po uzyskaniu informacji z ZUS O/S., o wynikach przeprowadzonego przez ten organ kontroli u płatnika składek (...) s.j. na okoliczność zasadności odprowadzania

składek na ubezpieczenie zdrowotne od zleceniobiorców-pracowników (...) Sp. z o.o. Oddział w (...) przekazał organowi rentowemu w Z. wykaz przychodów uzyskanych przez zainteresowanych z tytułu umów zleceń.

Konsekwencją kontroli przeprowadzonej przez ZUS O/S. było złożenie korekt do dokumentów zgłoszeniowych i wyrejestrowanie zgłoszonych zleceniobiorców z ubezpieczenia zdrowotnego, przyznając, iż praca wykonywana przez zleceniobiorców było rzeczywiście wykonywana na rzecz (...) Sp. z o.o.

W następstwie przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał skarżone decyzje ustalające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiła sumę wynagrodzenia wynikającego z umów o pracę zawartych przez zainteresowanych z Zakładem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G., które zostało podane przez płatnika składek do ZUS jako „podstawa emerytalna” i z umów zlecenia zawartych przez zainteresowanych z (...) Spółka Jawna w D., w ramach których zainteresowani wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., z którym pozostają w stosunku pracy. Natomiast podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne została pomniejszona o 13,71 %, tj. w części składek finansowanych przez ubezpieczonego.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie: akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w tym akt kontroli i zawartej w nich umowy o świadczenie usług z dnia 31 października 2005r., odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego nr (...) na dzień 21 lutego 2014r. (k. 10-13); kserokopii umów zleceń, kartotek i list wynagrodzeń dołączonych do każdej z połączonych spraw (k. 33-45; VIII U 859/14 – k. 33-44; VIII U 858/14 k. 41-50); oryginałów umów zleceń (koperta, k. 141); wydruków (...) (k. 113-130), kart stanowiskowych pracy (k. 64-88 a.s); imiennego wykazu osób - wykonujących umowy zlecenia dla (...) (k. 167-176); zeznań świadków: P. Z. (1) (złożonych na rozprawie w dniu 13.01.2015r. VIII U 758/14 „płyta k. 110 i) i T. B. (1) (złożonych na rozprawie w dniu 30.12.2014r. VIII U 482/14 – płyta k. 98); przesłuchania zainteresowanych D. K. i K. W. (nagranie z rozprawy z dnia 13.01.2015r. – płyta k. 110).

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom przesłuchanych zainteresowanych, gdyż były one logiczne i spójne. Świadkowie posiadali rozeznanie w spornej kwestii, gdyż byli długoletnimi pracownikami odwołującej (P. Z.) lub zainteresowanej O. (...) (T. B.), nadto do zakresu obowiązków związanych ze stanowiskiem pracy należała realizacja i koordynacja umowy o świadczenie usług, przesłuchanie stron. Dowód z przesłuchania stron Sąd ograniczył - wobec niestawiennictwa pozostałych stron - do przesłuchania D. K. i K. W.. Sąd oparł się na zebranych materiale dowodowym, w tym na dokumentach, których autentyczności nie negowała żadna ze stron, jak i na spójnych zeznaniach świadków oraz przesłuchaniach zainteresowanych, które jako logiczne i wzajemnie się uzupełniające Sąd obdarzył pełną wiarą. Spór pomiędzy stronami dotyczył jedynie oceny prawnej łączącej odwołującego i zainteresowanych umów cywilnoprawnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wyjaśnić, że organ rentowy ma uprawnienia do badania ważności umów cywilnoprawnych. Zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2009, nr 205, poz. 1585) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy między innymi stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Natomiast przepis art. 83 ust. 1 u.s.u.s. daje organowi rentowemu podstawy do prowadzenia postępowania administracyjnego w przedmiocie prawidłowości zgłaszania i przebiegu ubezpieczeń społecznych, co jednoznacznie sprowadza się do badania rzeczywistej treści tytułu podlegania tym ubezpieczeniom (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 stycznia 2012r. III AUa 1539/11).

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz obliczania i opłacania składek reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 121 ze zm.).

Objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu) pracowników wynika z przepisów ww. ustawy tj.: art. 6 ust. 1 pkt 1 (podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu); art. 11 ust. 1 (podleganie ubezpieczeniu chorobowemu), art. 12 ust. 1 (ubezpieczeniu wypadkowemu); art. 13 pkt 1 (zakres czasowy podlegania ubezpieczeniom). Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 18 ust. 1 i 3 oraz art. 20 ust. 1 u.s.u.s.).

Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku. Nr 164. poz. 1027 ze zm.) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe potrąconych przez płatników, zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podstawą wydania decyzji były przepisy ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Obowiązek obliczania, potrącania, rozliczania i opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy z dochodów ubezpieczonych, spoczywa na płatniku składek (art. 46 ust. 1 u.s.u.s.).

Po myśli art. 8 ust 1 za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2 a za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Bezspornym jest, iż w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach (...) Spółka Jawna w D. zawarła z zainteresowanymi D. K., K. W. i T. W. umowy zlecenia. Poza sporem pozostaje okoliczność, iż zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Spółka Jawna.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się ustalenia, czy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia należy uwzględnić przychód uzyskany przez zainteresowanych w ramach realizacji umowy zlecenia. Odnosząc się do zastosowanego w sprawie przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o s.u.s., spornym była interpretacja wykonywania przez zainteresowanych w ramach umowy cywilnoprawnej pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostawali w stosunku pracy.

Częściowo utrzymany zarzut pozwanego w kwestii prawidłowości sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek w jednej z zaskarżonych decyzji, w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż podstawę wymiaru zainteresowanej K. W. wyliczono na takich samych zasadach co pozostałych zainteresowanych, tj. w oparciu o druki (...) raporty nadesłanych przez O. (...), na podstawie których spółka ta rozliczała zleceniobiorców - pracowników pozwanej. Nadto również sama zainteresowana K. W. nie kwestionowała wskazanej przez ZUS ilości i wysokości wynagrodzenia uzyskanego z umów zleceń. Brak oryginałów umów zleceń nie dowodzi nieprawidłowego wyleżenia podstaw wymiaru składek w zaskarżonych decyzjach, tym bardziej, iż prawdopodobnie wynika ze zmiany przez zainteresowaną w trakcie trwania stosunku pracy nazwiska (wcześniejsze – Der).

Rozważania prawne należy rozpocząć od interpretacji przepisu art. 8 ust. 2a, który stanowił podstawę prawną wydanych decyzji ZUS.

Przepis ten nie tylko rozszerza pojęcie „pracownika”, ale też kreuje definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom jako pracownika z

aktywnością pracownika w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego z pracodawcą lub osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy. Sąd podziela stanowisko zawarte w tej kwestii przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13.02.2013r. (sygn. AUa 1142/12, Lex 1282660), że „objęcie definicją pracownika - oczywiście dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych - nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (min. agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie (...) oraz, że „skoro w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko pojętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1a nakazano w stosunku do takich ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia lub umowy o dzieło”.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że „hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a u.s.u.s. objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami:

- pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy-zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy,
- drugą jest sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku to w istocie pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku. [vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13.02.2013r., sygn. AUa 1142/12, lex 1282660, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21.06.2013r., sygn. III AU 1054/13, lex 1363247].

W rozpatrywanej sprawie rozważenia wymagała druga z wymienionych sytuacji. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 27.06.2013r., (sygn. III AUa 2027/12, Lex nr 1342233), „zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a u.s.u.s. w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a u.s.u.s. zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą.”

Na marginesie można wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Zdaniem Sądu, poczynione w trakcie postępowania przed organem rentowym ustalenia faktyczne wskazywały, że w rozpoznawanej sprawie doszło do wypełnienia hipotezy wskazanego powyżej przepisu, co uprawniało organ rentowy do wydania skarżonych decyzji. Odwołująca zawarła umowę handlową ze spółką jawną (...), która to

spółka realizowała ją w drodze umów zlecenia zawartych z pracownikami odwołującą, w tym z zainteresowanymi. Niekwestionowane były ustalenia organu rentowego, że zainteresowani wykonywali umowy zlecenia w miejscu świadczenia pracy i przy użyciu narzędzi odwołującej spółki, ponadto umowa handlowa była w okresie spornym realizowana wyłącznie przez pracowników odwołującego. Uprawnionym zatem był wniosek organu rentowego, że zainteresowany wykonywał pracę na rzecz pracodawcy odwołującego i to ten podmiot był beneficjentem korzyści wynikających z realizacji umowy. Świadczy o tym również okoliczność, iż trudne jest w praktyce, zarówno dla zainteresowanych, jak i stron umowy o świadczenie usług, rozdzielenie w czasie czynności wykonywanych przez zainteresowanych – pracowników dla (...) sp. z o.o. i (...) s.j., zwłaszcza biorąc pod uwagę, iż propozycja pracy w ponadnormatywnym czasie pracy w ramach umowy zlecenia była wysuwana przez przełożonego pracownika-mistrza lub kierownika wydziału, który także wykonywał nadzór nad pracownikami w godzinach nadliczbowych w ramach umów zleceń, a umowa zlecenia sporządzana była na piśmie dopiero po okresie rozliczeniowym. Istotnym jest także sposób dokonywania rozliczeń wynagrodzeń dla pracowników, będących jednocześnie zleceniobiorcami, który dokonywano w oparciu o ewidencję pracy prowadzoną przez odwołującego za pomocą kart godzinowych.

Przy takich ustaleniach, to na odwołującą spoczywał po myśli art. 6 k.c. ciężar wykazania okoliczności przeciwnych, a w niniejszej sprawie odwołujący nie złożył żadnych wniosków dowodowych, które wykazałyby bezpodstawność ustaleń organu rentowego. (...) Sp. z o.o. w G. nie udowodniła podnoszonych w odwołaniu zastrzeżeń, że O. (...) zapewniał nadzór i kierownictwo (z przesłuchania zainteresowanych wynikało jednoznacznie, że nie poznali oni żadnej osoby reprezentującej ten podmiot, a polecenia pracy otrzymywali od swoich kierowników), a także że zainteresowani świadczyli również pracę na rzecz innych podmiotów. Nie można również podzielić poglądu odwołującego, że zainteresowanych łączyła w rzeczywistości umowa o pracę z (...) Spółką jawną, skoro immanentnym elementem umowy o pracę jest wykonywanie jej w czasie i miejscu wyznaczonym przez pracodawcę i pod jego kierownictwem, a w niniejszej sprawie o wskazanych elementach nie decydowała osoba ze struktur (...) Spółki jawnej, tylko pracownik odwołującej.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu mając na uwadze, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a. W takim przypadku uznanie pracodawcy za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że płatnikiem składek jest podmiot, będący

stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Należy też wziąć pod uwagę, że wskazanej w art. 18 ust. 1a operacji uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy przychodu uzyskiwanego z tytułu umowy cywilnoprawnej nie jest w stanie wykonać osoba trzecia, będąca zamawiającym (zlecającym) w umowie cywilnoprawnej zawartej z pracownikiem. Teoretycznie może ona nawet nie wiedzieć, że zleceniobiorca (przyjmujący zamówienie) jest pracownikiem podmiotu, dla którego świadczy usługi (wykonuje dzieło) w ramach własnej umowy. Wobec tego należy przyjąć, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

W zakończeniu rozważań prawnych, odnosząc się także do zarzutu naruszenia przepisów postępowania administracyjnego zawartego w odwołaniu, przytoczyć należy za organem rentowym stanowisko SN wyrażone w postanowieniu z dnia 14.01.2010r. (I UK 238/09), w uzasadnieniu którego Sąd szczegółowo wyjaśnia kognicję sądów ubezpieczeń społecznych, wskazując m.in., iż rolą tych sądów nie jest kontrola stosowania przez organ rentowy przepisów prawa administracyjnego, a prawidłowość, zasadność zaskarżonej decyzji, oceniania na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. „Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania”.

W tych okolicznościach Sąd podziela stanowisko organu rentowego, zawarte w zaskarżonych decyzjach, zdaniem którego, skoro zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Spółka Jawna w D., to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społecznie i ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznając odwołania za bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Jolanta Łanowy